

Siyasetin Tarifi ve Mahiyeti

Bir terim olarak **siyaset**: *“Devleti ilgilendiren olayların sistematik ve düzenli bilgisidir.”* Başka bir ifade ile **“siyaset, devlet idare etme sanatıdır.”**[\[1\]](#)

Diğer bir tarife göre de siyasi bir parti kurarak, memleket idaresine talip olmak ve kendisine has düstur ve prensiplerle devlet yönetimini ele almaktır.

Siyaset, *“diplomatlık”, “politika”*; anlamlarına geldiği gibi, *“insanların dünya ve ahiret işlerini tanzim etme gayreti ve mesaisi”* manalarına da gelir.

Bu tariflerden anlaşıldığı üzere, siyasetin esasında, *“iktidarı elde etme ve bunun için siyaseti meslek olarak seçmek gayesi”* yatmaktadır. Bu açıdan **“siyasetçi”** yahut **“siyasi insan”** tabirinden gaye ve emelini bir siyasi parti kanalıyla gerçekleştireceğine inanan ve ona intisap eden, partisi hesabına faaliyet gösteren ve rey isteyen kimse anlaşılmalıdır. Daha kısa bir ifade ile *oy veren değil de oya talip olan, oy isteyen siyasetçidir.*

Öyleyse seçim zamanı geldiğinde Kur’an, vatan ve millet maslahatı namına bir partiyi tercih etmek *“siyasetçilik”* olarak anlaşılmamalıdır. Oy kullanmak vatanî ve milli bir vazifedir. Çünkü vatan ve millet maslahatı için gayret gösterenlere oy vermemek, siyaseti şahsi emellerine ve menfaatlerine alet edenlere yardım hesabına geçer.

Bediüzzaman, “siyasi bir parti” kurarak iktidara talip olma manasındaki bir siyaset anlayışından şiddetle kaçınmış ve talebelerini de kaçırdırıştır. Fakat talebesi Bayram Yüksel’in anlattığına göre, **1957** seçimlerinin yapıldığı 27 Ekim günü diğer talebesi Zübeyir Gündüzalp’la beraber İsparta’da bulunan Bey Camiinde bizzat sandık başına gitmiş, **“Benim reyim ehemmiyetlidir.”** diyerek Demokrat Partisine rey vermiştir.

Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi Bediüzzaman Hazretleri fiili siyasete girmemiş, fakat siyasileri irşad ve ikazdan da hiçbir zaman geri durmamıştır. Mesela 1950 yılında Demokratlar iktidar olduktan sonra, Reiscumhur Celâl Bayar ve heyet-i vükelasını (bakanlar kurulunu) tebrik etmiş; zaman zaman onlara yol göstermiştir. Bediüzzaman’ın Demokratlara yol gösterici mektuplarından bazılarının başlıklarını, bu meselemizi izah ve ispat etmesi yönünden, aşağıya alıyoruz.

Emirdağ Lahikasındaki: *“Reiscumhur Celal Bayar ve Heyet-i vükelâsına” “Reisi Cumhur, Heyet-i vekileye, Başbakanlığa, Adliye Bakanlığı Yüksek Katına, Diyanet Riyasetine”, “Demokrat Dindar milletvekillerine bir hakikatı ihtâr”, “Kalbe ihtar edilen içtimâi hayatımıza alt bir hakikat”, “Risale-i Nurun vatana, millete ve İslâmiyet’e büyük hizmetini kabul ve takdir eden Başvekil Adnan Menderes’e*

üstadın yazdığı bir mektup”, “Sayın Adnan Menderes”, “Demokratlara büyük bir hakikati ihtar” gibi pek çok mektupları ile Bediüzzaman, devrin siyasilerine sıhhatli bir yön verme gayesiyle tenvir ve irşad vazifesini hassasiyetle yürütmüştür.

Bütün bu mektuplardan anlaşıldığına göre, Bediüzzaman, siyaseti dinsizliğe alet edenlerin karşısında olduğu gibi, dini siyasete alet edenlerin de karşısında olmuştur. Daima, siyaseti ve siyasileri İslamiyet’e dost ve vesile etmeye çalışmıştır.

Adnan Menderes’e yazdığı mektupta, Kur’an, İslâmiyet ve vatan hesabına bütün kuvvetiyle talebeleriyle ve dersleriyle Demokrat partinin iktidarda kalmasını muhafazaya çalıştığını ifade etmektedir. Hem aynı mektubunda;

“Bu asil Türk milleti, ihtiyarıyla o partiyi (Halk Partisini) katiyen iktidara getirmeyecek. Çünkü Halk partisi iktidara gelecek olursa, komünist kuvveti aynı partinin altında bu vatana hakim olacaktır. Halbuki bir Müslüman hiçbir zaman ecnebilerle mukayese edilemez. İşte bunun için hayat-ı içtimaiyeye, vatanımıza dehşetli bir tehlike teşkil eden bu partinin iktidara gelmemesi için, Demokrat Partiyi Kur’an, vatan ve İslâmiyet namına muhafaza etmeye çalışıyorum.”[2]

Bediüzzaman mahir bir kimyager, mütehassis bir doktor ve hakim bir sosyolog gibi siyasi meseleleri teşhis ve tahlil etmiş, fakat particilik manasındaki fiili siyasetten şiddetle kaçınmıştır. Demek siyasi meseleleri tahlil etmek, anlatmak ve rey tercihi yapmak, “siyasetçilik” değildir.

Özellikle 1950’den sonra onun siyasi meselelere sıhhatli yön verme şeklindeki temayülü ve düşünceleri, siyasal tercih yapmamız noktasında bize ölçü kazandırmakta ve yol göstermektedir. Bediüzzaman, sağ partilerin dağınıklıktan ve bölünmüşlükten kurtulup tek bir partide toplanmalarının lüzumunu, müteaddid ve tekidli ifadeleriyle izah etmiştir. Nitekim 1960’dan önce, Demokrat Parti’ye karşı “İslâm Demokrat Partisi”ni kurmaya teşebbüs eden **Cevat Rifat Atilhan ve Eşref Edip** gibi zatları ikaz ederek, hareketlerinin zararlarını belirtmiştir. C. Rifat Atilhan’a

“Kardeşim, Adnan Menderes’in aleyhine yazı yazmayın. Adnan Bey Müslümanların dostudur. Onun kalbi bizimle beraberdir.”[3]

demidir. Demokrat partiyi başta tutmanın ve muhafaza etmenin ehemmiyetini beyan etmiş ve hatta bu hususta ehl-i imanı bu partinin muhafazasına ve yardımına davet etmiştir.[4]

Hükümet, kuvvetli bir otoritedir. Her kademedede teşkilatlanmış bir kuvvet bütünüdür. Kuvvetli hükümet, kuvvetli icraat demektir. İcraatın tahakkuku için de, her tabakada kendi felsefe ve ideolojisine hizmet edecek kadroya ihtiyaç vardır. Kodrosunu tamamlamamış bir parti, hizmetini yürütemeyeceği gibi, siyasi sahada müessir ve muvaffak da olamaz. Nitekim, kadrosunu hazırlamadan, memleketin şartlarını, zaman ve mekanın tesirini dikkate almadan ortaya çıkan bir parti, vaatlerini yerine getiremeyince yalan, iftira, gıybet ve riyâkarlık gibi günahlara girmeğe mecbur olacaktır.

[1] * *Sefâ Mürsel, Devlet Felsefesi, s, 221*

[2] *Emirdağ Lahikası, 2. cilt*

[3] *N Şahiner, Elif Kültür İlavesi, 1 Nisan 1977*

[4] *bk. Emirdağ Lahikası, 2. cilt*